

Naam _____ Klas _____

Oefening 1

Ik vul de werkwoorden aan met ei of ij. Ik schrijf de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd.

Het geheimzinnige luchtschip — deel 1

We zijn met drieën: Arjan, Victor en Line. Arjan (*l_ei_den*) leidt ons door het bos. Hij (*wringen*) wringt zich doorheen het dichte struikgewas. 'Aai!', (*roepen*) roept Line, 'Dat (*branden*) brandt!' 'Dat zijn brandnetels', (*antwoorden*) antwoordt Victor en hij (*uitgl_ij_den*) glijdt uit over een natte wortel. Line (*schudden*) schudt haar hoofd. '(*denken*) Denk je dat ik dat niet weet?'

Plots (*houden*) houdt Arjan zich stil. 'Ssst, wat hoor ik?' '(*vermoeden*) vermoed jij iets?', (*vragen*) vraagt Line. 'Ik (*vinden*) vind het een vreemd geluid', (*zeggen*) zegt Arjan. Hij (*verbergen*) verbergt zich achter een dikke stam. Een lichte wind (*begel_ei_den*) begeleidt een zacht neuriën. Het groepje (*naderen*) nadert het melodietje. Het (*worden*) wordt al wat luider.

Een kleine afstand (*sch_ei_den*) scheidt hen van het raadsel. En dan (*bl_ij_ven*) blijft Victor plots stokstijf stilstaan. Een merkwaardig iets (*bevinden*) bevindt zich in een open plaats in het bos. Het (*l_ij_ken*) lijkt een boot met masten en zeilen. Niets (*w_ij_zen*) wijst op gevaar. De zon (*besch_ij_nen*) beschijnt het reusachtige schip.

Fout? _____

Oefening 2

Ik duid de tijd aan: t.t. of v.t.?

t.t.	tegenwoordige tijd	v.t.	verleden tijd
	het gebeurt nu		het gebeurde vroeger

ik weet	(t.t.)	v.t.	wij kochten	t.t.	(v.t.)
wij vinden	(t.t.)	v.t.	opa dacht	t.t.	(v.t.)
jullie liepen	t.t.	(v.t.)	ma rijdt	(t.t.)	v.t.
het regende	t.t.	(v.t.)	hij antwoordde	t.t.	(v.t.)
hij wordt	(t.t.)	v.t.	hij zuchtte	t.t.	(v.t.)
hij werd	t.t.	(v.t.)	zij wacht	(t.t.)	v.t.

Oefening 3

Ik onderstreep de werkwoorden met klankverandering in de verleden tijd.

Bij sommige werkwoorden verandert de klinker in de verleden tijd, zoals 'ik liep' (lopen) en 'ik vond' (vinden).

bedriegen

binden

rusten

branden

roken

lopen

staan

schrijven

glijden

duwen

zijn

verrassen

plukken

winnen

hoesten

klimmen

Oefening 4

Ik oefen de werkwoorden met klankverandering.

Ik schrijf de persoonsvorm in de verleden tijd.

vergeten Hij vergat iets.

kopen Wat kocht jij?

rijden Ik reed hard.

schrijven Wij schreven veel.

sluiten Hij sloot de deur.

kruipen De slang kroop.

staan Hij stond daar.

ontbijten Papa ontbeet.

worden Werd jij ziek?

worden Hij werd ziek.

33

Oefening 5

Ik schrijf de persoonsvorm in de verleden tijd.

Het geheimzinnige luchtschip — deel 2

Arjan (ruiken) rook iets. Hij (vinden) vond dat vreemd. Het (lijken)

leek wel de geur van gebakken frietjes. De kinderen (komen) kwamen

iets dichterbij. Victor (kruipen) kroop op een tak en (kijken) keek

in de boot. Hij (zien) zag een houten tafel met enkele stoelen. Er (staan)

stonden drie borden op tafel. Op die borden (liggen) lagen dampende

friet en stoofvlees. Het water (komen) kwam de kinderen in de mond.

Line (zijn) was de eerste die (bewegen) bewoog.

Die (hebben) had van niets schrik.

Ze (beklimmen) beklom de trappen naar boven.

Stevig (houden) hield ze het koord in haar handen.

Toen (staan) stond ze boven.

'Heerlijk!', (zeggen) zei ze.

Ze (roepen) riep de jongens.

Fout? _____

Oefening 6

Ik oefen de werkwoorden
zonder klankverandering.

Ik schrijf de infinitief, de stam en daarna
de persoonsvorm in de verleden tijd.

infinitief vorm van het werkwoord zoals die
in het woordenboek staat (wij ... nu)

stam de kortste vorm (ik ... nu)

infinitief

stam

persoonsvorm

werkwoorden als **werken**

<i>bakken</i>	<i>bak</i>	Hij <i>bakte</i> brood.
<i>bedanken</i>	<i>bedank</i>	Jullie <i>bedankten</i> haar.
<i>beheersen</i>	<i>beheers</i>	Fien <i>beheerste</i> de Franse taal.
<i>benadrukken</i>	<i>benadruk</i>	De juf <i>benadrukte</i> de spelling.
<i>bereiken</i>	<i>bereik</i>	Hij <i>bereikte</i> de meet niet.

werkwoorden als **spelen**

<i>aarzelen</i>	<i>aarzel</i>	Hij <i>aarzelde</i> even.
<i>achternvolgen</i>	<i>achternvolg</i>	Wij <i>achternvolgden</i> hem.
<i>ademen</i>	<i>adem</i>	Stef <i>ademde</i> diep.
<i>amuseren</i>	<i>amuseer</i>	Mohammed <i>amuseerde</i> zich.
<i>babbelen</i>	<i>babbel</i>	Wie <i>babbelde</i> zo luid?

werkwoorden als **rusten**

<i>barsten</i>	<i>barst</i>	De kom <i>barstte</i> in de oven.
<i>begroeten</i>	<i>begroet</i>	Wij <i>begroetten</i> hen.
<i>belasten</i>	<i>belast</i>	Opa <i>belastte</i> zijn rug.
<i>benutten</i>	<i>benut</i>	Zij <i>benutte</i> de grond.
<i>bepleiten</i>	<i>bepleit</i>	De man <i>bepleitte</i> een zaak.

werkwoorden als **antwoorden**

<i>aanvaarden</i>	<i>aanvaard</i>	Hij <i>aanvaardde</i> zijn straf.
<i>antwoorden</i>	<i>antwoord</i>	Jullie <i>antwoordde</i> correct.
<i>beantwoorden</i>	<i>beantwoord</i>	Wie <i>beantwoordde</i> die vraag?
<i>beduiden</i>	<i>beduid</i>	Dat <i>beduidde</i> oorlog.
<i>begeleiden</i>	<i>begeleid</i>	Hij <i>begeleidde</i> de geiten.

Fout? _____

Oefening 7

**Ik oefen de werkwoorden zonder klankverandering.
Ik schrijf de persoonsvorm in de verleden tijd.**

Hoeveel
persoonsvormen
heb ik juist?

____ / 31

Het geheimzinnige luchtschip — deel 3

Aan boord (stappen) stapten de drie vrienden vlug naar de tafel.

Die frietjes (verspreiden) verspreidden een zalige geur.

Ze (zetten) zetten zich aan tafel. Line
(aanraken) raakte als eerste een frietje
aan. Wat (smaken) smaakte

dat heerlijk. En toen (gebeuren) gebeurde
het. Arjan (merken) merkte het als
eerste. Overal (wriemelen) wriemelden
kleine wezentjes langs koorden naar beneden.

Ze (losmaken) maakten tientallen
knopen los. Honderden ballonnen (ontsnappen)
ontsnaptten met een sissend geluid.

Ze (zweven) zweefden omhoog en (rukken) rukten aan de koorden.

Ondertussen (brabbelen) brabbelden de wezentjes een onverstaanbare taal. Het
schip (dreigen) dreigde te stijgen. Victor (veren) veerde recht.

Hij (storten) stortte zich naar de rand. Hij (trappen) trapte

tientallen wezentjes van zich af. Hij (pakken) pakte een koord en hij (berekenen)
berekende zijn sprong. Zijn lichaam (raken) raakte hard de grond. Hij
(hinken) hinkte weg.

'Ik verwittig de politie!', (beloven) beloofde hij en (zwaaien) zwaaide
nog eenmaal met zijn hand. Maar hij (merken) merkte dat het schip de toppen van de
bomen (scheren) scheerde. Hij (beseffen) besepte dat die rare ventjes
zijn vrienden (ontvoeren) ontvoerden. Victor (bloeden) bloedde aan zijn
been. Zijn ogen (tranen) traanden. En toen (haasten) haastte hij zich
naar de bewoonde wereld. Maar wat (gebeuren) gebeurde er ondertussen met Line
en Arjan?

Fout? _____

Oefening 8

Ik onderstreep in elke zin het onderwerp eenmaal en de persoonsvorm tweemaal. Ik schrijf de persoonsvorm over, maar dan in de verleden tijd.

Hoeveel
persoonsvormen
heb ik juist?

____ / 21

Het geheimzinnige luchtschip — deel 4

Line en Arjan staan stokstijf.

Hun hart klopt in hun keel.

Ze worden ontvoerd.

Misschien eten die wezentjes hen wel op.

Ze hebben plots geen zin meer om te eten.

‘Ja,’ denkt Line, ‘zoals bij Hans en Grietje zeker. Ze mesten ons vet.’

Maar Arjan vindt die wezens niet zo wreedaardig.

Hun kleine, pientere ogen blinken.

Vreemd zijn ze anders wel.

Midden op hun hoofd, tussen hun twee ogen, schittert een lichtje.

Zo’n wezentje heeft een grote kop en bijna geen lijf.

Korte beentjes trappelen erop los. Maar met die lange armen kunnen ze van alles.

Ze klauteren langs de masten.

Ze springen naar beneden.

Ze grijpen zich op het laatst vast.

Eentje bindt van alles dicht.

Een ander houdt zich goed vast.

Want het stormt.

En Line krijgt het koud.

Line en Arjan stonden stokstijf.

Hun hart klopte in hun keel.

Ze werden ontvoerd.

Misschien aten die wezentjes hen wel op.

Ze hadden plots geen zin meer om te eten.

‘Ja,’ dacht Line, ‘zoals bij Hans en Grietje zeker. Ze mestten ons vet.’

Maar Arjan vond die wezens niet zo wreedaardig.

Hun kleine, pientere ogen blonken.

Vreemd waren ze anders wel.

Midden op hun hoofd, tussen hun twee ogen, schitterde een lichtje.

Zo’n wezentje had een grote kop en bijna geen lijf.

Korte beentjes trappelden erop los. Maar met die lange armen konden ze van alles.

Ze klauterden langs de masten.

Ze sprongen naar beneden.

Ze grepen zich op het laatst vast.

Eentje bond van alles dicht.

Een ander hield zich goed vast.

Want het stormde.

En Line kreeg het koud.

Fout? _____

Oefening 9

Ik vul aan met een voorvoegsel. Ik kies uit ge, ver, be, her, on en ont.

Ik schrijf de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd (t.t.) of verleden tijd (v.t.).

_____ <u>ont</u> komen aan een groot gevaar	v.t.	Hij _____ <u>ontkwam</u> _____ aan een gevaar.
zich ergens _____ <u>be</u> vinden	t.t.	Ik _____ <u>bevind</u> _____ me nog op school.
_____ <u>on</u> weren en bliksemen	v.t.	Gisteren _____ <u>onweerde</u> _____ het hevig.
iemand _____ <u>ver</u> raden	t.t.	_____ <u>verraad</u> _____ jij ons?
iets _____ <u>ont</u> dekken	v.t.	Die professor _____ <u>ontdekte</u> _____ het.
iemand _____ <u>ver</u> trouwen	t.t.	Hij _____ <u>vertrouwt</u> _____ die mannen.
mama _____ <u>ver</u> rassen	v.t.	Wij _____ <u>verraasten</u> _____ mama.
een knoop _____ <u>ont</u> warren	t.t.	Mama _____ <u>ontwart</u> _____ de knoop.
een hoop geld _____ <u>her</u> tellen	t.t.	De bankier _____ <u>hertelt</u> _____ het geld.
ergens _____ <u>ge</u> raken	v.t.	Hij _____ <u>geraakte</u> _____ er juist op tijd.
kinderen _____ <u>be</u> geleiden	t.t.	De monitor _____ <u>begeleidt</u> _____ de jongeren.
iemand _____ <u>ver</u> plichten	v.t.	Papa _____ <u>verplichtte</u> _____ ons mee te gaan.

Fout? _____

Oefening 10

Ik vul aan met een voorvoegsel. Ik schrijf de woorden over.

ge – ont – ver – wan – be – te – her – on – aarts

- Ik ben van die trap _____ ge _____ vallen.
- Er is een _____ te _____ veel aan volk.
- Iets dat erg moeilijk is, is _____ aarts _____ moeilijk.
- Je kunt hopen of je kunt _____ wan _____ hopen.
- We zullen je niet _____ ont _____ goochelen.
- Die berekening is fout. Je moet alles _____ her _____ rekenen.
- Die planken _____ ver _____ rotten.
- Dat heeft geen nut. Het is _____ on _____ nuttig.
- Welke sport _____ be _____ oefenen jullie?

_____ gefallen _____

_____ teveel _____

_____ aartsmoelijk _____

_____ wanhopen _____

_____ ontgoochelen _____

_____ herrekenen _____

_____ verrotten _____

_____ onnuttig _____

_____ beoefenen _____

Fout? _____

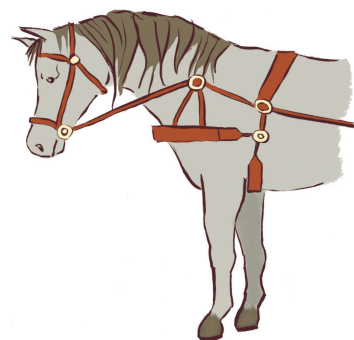
Oefening 11

Ik vorm woorden. Ik gebruik deze achtervoegsels.

sel(s) – schap – loze – aar – erij – aard – baar – erd – erik

werkwoord → zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord

voeden	Het <u>voedsel</u> smaakt lekker.
verzamelen	Hij is een <u>verzamelaar</u> van postzegels.
raden	Heb je het <u>raadsel</u> al opgelost?
leiden	Hij houdt het paard aan de <u>leidsels</u> .
wassen	Mijn oom werkt in een <u>wasserij</u> .
straffen	Door het rood licht rijden is <u>strafbaar</u> .
knippen	De <u>knipsels</u> vallen op de grond.
hengelen	Die man vist. Hij is een <u>hengelaar</u> .
lezen	Zijn geschrift is goed <u>leesbaar</u> .
oplossen	Suiker is <u>oplosbaar</u> in melk.
bakken	Ik ga naar de <u>bakkerij</u> om brood.

zelfstandig naamwoord → zelfstandig naamwoord

vriend	Er groeide tussen hen een mooie <u>vriendschap</u> .
leider	Hij neemt het <u>leiderschap</u> over van die groep.

bijvoeglijk naamwoord → zelfstandig naamwoord

gemeen	Behoor jij tot de Vlaamse <u>Gemeenschap</u> ?
eigen	Bescheiden zijn is een <u>eigenschap</u> .
gereed	Papa heeft veel <u>gereedschap</u> .
lui	Hij is een echte <u>luiერი of luiaard</u> .
slim	Zij is erg slim. Ze is een echte <u>slimmerik of slimmerd</u> .
nieuwsgierig	Ik ben een <u>nieuwsgierigaard</u> .
bang	Je bent een <u>bangerik of bangerd</u> .

zelfstandig naamwoord → bijvoeglijk naamwoord

vrucht	De pogingen waren <u>vruchtbaar</u> , maar het lukte niet.
werk	Mensen zonder job zijn <u>werkloze</u> mensen.
smaak	Dat zijn <u>smaakloze</u> tomaten.
dak	Ze wonen op straat. Het zijn <u>dakloze</u> mensen.

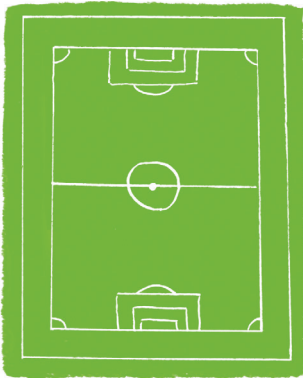

Oefening 12

Ik voeg het achtervoegsel te toe.

bijvoeglijk naamwoord → zelfstandig naamwoord

lang – groot – diep – breed – hoog

- 1 Ik meet de lengte van een koord.
- 2 Ik meet de hoogte en de breedte van de muur.
- 3 Wat is de diepte van een kanaal?
- 5 De grootte van een voetbalveld is ongeveer 12 000 m².

Ik schrijf de woorden nog eens over.

lengte, hoogte, breedte, diepte, grootte

Ik vul in.

breed een brede weg de breedte van de weg
groot grote terreinen de grootte van een stad

Oefening 13

Ik vul in.

We vergelijken.

Kaat is **klein**. Bas is **kleiner**. Brahim is het **kleinst**.

groot	<u>groter</u>	<u>grootst</u>	de <u>grootste</u> bomen
zeldzaam	<u>zeldzamer</u>	<u>zeldzaamst</u>	de <u>zeldzaamste</u> planten
beroemd	<u>beroemder</u>	<u>beroemdst</u>	de <u>beroemdste</u> schilders
oud	<u>ouder</u>	<u>oudst</u>	de <u>oudste</u> mensen
donker	<u>donkerder</u>	<u>donkerst</u>	de <u>donkerste</u> nachten
weinig	<u>minder</u>	<u>minst</u>	de <u>minste</u> punten
veel	<u>meer</u>	<u>meest</u>	de <u>meeste</u> kinderen

Oefening 14

Ik vorm woorden. Ik gebruik elk achtervoegsel één keer. Ik schrijf de woorden over.

loos – aard – schap – dom – baar – laar

Papier is erg brand <u>baar</u> .	<u>brandbaar</u>
Die vlakte lijkt einde <u>loos</u> .	<u>eindeloos</u>
Je bent een gulzig <u>aard</u> .	<u>gulkizaard</u>
Het is hier een prachtig land <u>schap</u> .	<u>landschap</u>
Ze hebben een enorme rijk <u>dom</u> .	<u>rijkdom</u>
Ik steek twee kaarsen in een kande <u>laar</u> .	<u>kandelaar</u>

Fout?

Oefening 15

Ik vorm woorden door een achtervoegsel te gebruiken.

elijk – ig – heid – ing – teit – elijks – achtig – schap

bespreek	een belangrijke	<i>bespreking</i>
elektrische stroom		<i>elektriciteit</i>
vrij	vechten voor je	<i>vrijheid</i>
man	vrouwelijk of	<i>mannelijk</i>
dag		<i>dagelijks</i> trainen
geluk		<i>gelukkig</i> zijn
zenuw		<i>zenuwachtig</i> zijn
gemeen	deel van een	<i>gemeenschap</i>

Fout?

Oefening 16

Ik maak woorden met een achtervoegsel.

Ik kies uit (er)ig(e), (e)lijk(e), achtig(e) en ing.

Hoeveel woorden heb ik juist?

____ / 17

Het geheimzinnige luchtschip — deel 5

Voor Line duurde elke minuut (eeuw) *eeuvig*. Het werd (vrees) *vreselijk*

koud. (Regen) *Regenachtige*

wolken dreven voorbij. Plots gebeurde iets (raadsel)

raadselachtig. Eén van de wezentjes

draaide een deur open. In de (open) *opening*

zagen de kinderen twee grote (vuur) *vvurige*

ogen. Een (spook) *spookachtige* kop

verscheen. Het monster lachte (akel) *akelig*. Witte

(punt) *puntige* tanden kwamen tevoorschijn. 'Nee!

Die komt ons opeten!', riep Arjan (angst) *angstig*. Het monster kwam (rust)

rustig uit zijn hol.

Uit zijn (triest) *biestige* en (droom) *dromerige* ogen liepen enkele

tranen. 'Misschien is hij (droef) *droevig* om wat je zei', fluisterde Line. Het beest had

een enorm (haar) *harig* lijf. Als een donsdeken kon het monster elk levend wezen

bedekken, ook Line en Arjan. Dicht bij elkaar werd het (gezel) *gezellig* warm. Met

rondom hen die wriemelende (onrust) *onrustige* wezentjes vielen ze in slaap.

Fout? _____

Oefening 17

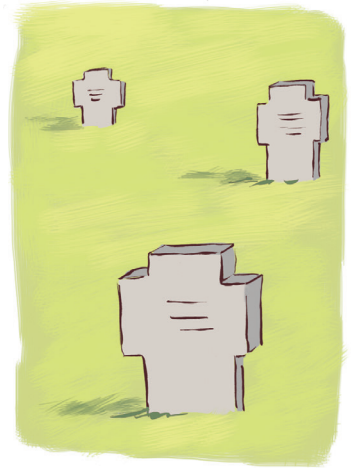
	Ik vul het juiste woord in.	Ik schrijf het meervoud.
woorden op ik	lui er ik – slim mer ik – leeu wer ik – banger ik – per z ik	een monnik, twee <u>monniken</u>
	De bezige <u>slimmerik</u> is zeker geen <u>luierik</u> . Die <u>leeuwerik</u> stijgt op, vliegt rond en daalt in stilte naar zijn nest. Zou hij een <u>bangerik</u> zijn? Zou hij een <u>perzik</u> lusten?	een perzik, twee <u>perziken</u> een dommerik, drie <u>dommeriken</u> een leeuwerik, een vlucht <u>leeuweriken</u>
woorden op is	commis sar is – gratis – tenn is – cris is – dromedari s	ik tennis, wij <u>tennissen</u>
	De <u>commissaris</u> is op vakantie in Marokko. Hij rijdt op een <u>dromedaris</u> . Het is dan wel <u>crisis</u> , maar een spelletje <u>tennis</u> kan wel. Al is zo'n vakantie zeker niet <u>gratis</u> .	de commissaris, een groep <u>commissarissen</u> een dromedaris, vijf <u>dromedarissen</u>
woorden op or	motor – profess or – monit or – tract or – spons or	een motor, grote <u>motoren</u>
	De slimme <u>professor</u> rijdt met zijn <u>motor</u> naar zijn papa die boer is. Deze toont fier zijn nieuwe <u>tractor</u> . Zijn papa steunt de jeugdbeweging. Hij is <u>sponsor</u> . De leider of de <u>monitor</u> toont hem kampfoto's.	tractor, landbouw <u>tractoren</u> een professor, geleerde <u>professoren</u> monitor, twee <u>monitoren</u> een sponsor, vrijgevege <u>sponsoren</u>
woorden op um	laborat or ium – dat um – muse um – trapez ium – alb um – cent rum	een museum, twee <u>museums</u> of <u>musea</u>
	1 Kunst zie je in het <u>museum</u> . 2 De kerk staat in het <u>centrum</u> van de stad. 3 Proeven doe je in een <u>laboratorium</u> . 4 Wat is de <u>datum</u> van vandaag? 5 We berekenen de oppervlakte van een <u>trapezium</u> . 6 Foto's zie je in een <u>album</u> .	een datum, meerdere <u>datums</u> of <u>data</u> laboratorium, grote <u>laboratoriums</u> of <u>laboratoria</u> een centrum, verscheidene <u>centrums</u> of <u>centra</u>

Oefening 20

Ik vul de letters in. Ik moet zelf beslissen of ik een hoofdletter of een kleine letter schrijf.

n Op 11 n ovember herdenkt men de doden van de
e - w - t E erste W ereldoorlog en van de T weede
w - h W ereldoorlog. H onderd jaar geleden werd er hard
e gevochten overal in E uropa, maar ook in de
v - v - ij V laamse v elden. Aan de V zer en in
l - n - i de l oopgraven van N ieuwpoort tot I eper
d - b vochten de D uitersers er tegen de B elgen,
s - e - a s oldaten uit E ngeland, A merikanen en nog
v veel andere v olkeren. Ter nagedachtenis staat er in
d - ij D iksmuide de V zertoren met daarop: 'Nooit meer
oorlog'.

Fout? _____

Oefening 21

Ik schrijf de zinnen opnieuw. Ik schrijf leestekens en hoofdletters waar het moet.

de juf vraagt is jullie huistaak afgewerkt wie was nog niet klaar

De juf vraagt: 'Is jullie huistaak afgewerkt?'

Wie was nog niet klaar?'

ik antwoord ik ben bijna klaar ik moet alleen nog nazien en verbeteren

Ik antwoord: 'Ik ben bijna klaar. Ik moet alleen nog nazien en verbeteren.'

komen eten het eten is klaar roept mama

'Komen eten! Het eten is klaar!', roept mama.

het is zondag papa vraagt wie gaat mee lopen ik niet ik ben ziek zegt Seppe

Het is zondag. Papa vraagt: 'Wie gaat mee lopen?'

'Ik niet. Ik ben ziek', zegt Seppe.

wanneer komen jullie nog eens spelen vraagt mijn neefje

'Wanneer komen jullie nog eens spelen?', vraagt mijn neefje.

Fout? _____

Oefening 22

Ik schrijf de woorden in het meervoud.

ananas	drie	<i>ananassen</i>	activiteit	veel	<i>activiteiten</i>
snorhaar	veel	<i>snorharen</i>	ruimteschip	grote	<i>ruimteschepen</i>
kind	veel	<i>kinderen</i>	vitamine	veel	<i>vitamines</i>
dictee	moeilijke	<i>dictees</i>	paleis	mooie	<i>paleizen</i>
portie	kleine	<i>porties</i>	ruzie	veel	<i>ruzies</i>
café	gezellige	<i>cafés</i>	album	<i>albums</i>	vol foto's
banaan	kromme	<i>bananen</i>	saté	<i>sates</i>	op de barbecue
bizon	grote	<i>bizons</i>	waarheid	dat zijn	<i>waarheden</i>

menu – collega – baby – scampi – risico – kilo –
programma – buggy – paraplu

Na de klinkers a, i, o, u en y volgt 's.
Ik schrijf een **apostrof**.

menu's *scampi's* *programma's*
collega's *risico's* *buggy's*
baby's *kilo's* *paraplu's*

slee – moskee – industrie – idee –
melodie – allergie

Ik hoor ee en. Ik schrijf **eeën**. Ik hoor ie en.
Ik schrijf **ieën**. Het **trema** op de laatste e!

sleeën *industrieën* *melodieën*
moskeeën *ideeën* *allergieën*

Oefening 23

Ik schrijf de woorden in het meervoud.

oma – marcheer – baby – buggy – opa – knie – ravot

De *oma's* *marcheren* met de *baby's* in de *buggy's*, terwijl de
opa's liever op hun *knieën* met hen *ravotten*.

viool – piano – gitaar – klink – melodieuze – melodie

Op *violen*, *piano's* en *gitaren*
klinken *melodieuze* *melodieën*.

Fout? _____

Oefening 24

Ik schrijf het verkleinwoord.

atoom _____ *atoompje*
cadeau _____ *cadeautje*
virus _____ *virusje*
balpen _____ *balpennetje*
koning _____ *koninkje*
strand _____ *strandje*
bacterie _____ *bacterietje*
bodem _____ *bodempje*

spion _____ *spionnetje*
ski _____ *skietje*
drie _____ *drietje*
canapé _____ *canapeetje*
vitamine _____ *vitamientje*
camera _____ *cameraatje*
bospad _____ *bospaadje*
puppy _____ *puppy'tje*
blad _____ *blaadje*
schip _____ *scheepje*
souvenir _____ *souvenir'tje*

glimworm _____ *glimwormpje*
koningin _____ *koninginnetje*
apotheker _____ *apothekertje*
ananas _____ *ananasje*
salamander _____ *salamandertje*
jongen _____ *jongetje*
stelling _____ *stellinkje*
karton _____ *kartonnetje*

piano _____ *pianootje*
kangoeroe _____ *kangoeroetje*
trui _____ *truitje*
dagmenu _____ *dagmenuutje*
veranda _____ *verandaatje*
telefoon _____ *telefoon'tje*
cd _____ *cd'tje*
glas _____ *glaasje*
diner _____ *dinertje*
vat _____ *vaasje*
buggy _____ *buggy'tje*

Oefening 25

Ik schrijf het verkleinwoord in de zin.

menu – koning – kiwi's – sla – tomaten – glas

Op het *menuutje* van het *koninkje* staan *kiwietjes* en een *slaasje* met *tomaatjes* en een *glaasje* wijn.

auto – baby – pyjama – oma – aspirine

In dat *autootje* zit een *baby'tje* in een *pyjamaatje* op de schoot van zijn *omaatje*. Hij heeft koorts en kreeg een *aspirientje*.

Fout? _____

Oefening 26

Ik schrijf van elk woord het meervoud en het verkleinwoord.

dictee	moeilijke <u>dictees</u>	een kort <u>dicteetje</u>
knie	pijn aan de <u>knieën</u>	een pijnlijk <u>knietje</u>
aspirine	<u>aspirines</u>	een <u>aspirientje</u>
probleem	veel <u>problemen</u>	een klein <u>probleempje</u>
professor	twee <u>professoren/professors</u>	een klein <u>professorijtje</u>
monnik	enkele <u>monniken</u>	klein <u>monnikje</u>
kiwi	<u>kiwi's</u> eten	een <u>kiwietje</u> eten
hotel	grote <u>hotels</u>	een klein <u>hotelletje</u>
baby	drie <u>baby's</u>	een klein <u>baby'tje</u>
paraplu	rode <u>paraplu's</u>	onder een <u>parapluutje</u>
twee	met ons <u>tweeën</u>	met ons <u>tweetjes</u>
bospad	twee <u>bospaden</u>	een smal <u>bospaadje</u>

Fout? _____

Oefening 27

Ik schrijf het meervoud op een rode lijn.

Ik schrijf het verkleinwoord op een blauwe lijn.

lentezon – opa	Het <u>lentezonnetje</u> schijnt. Mijn oma en mijn <u>opaatje</u>
veranda – kiwi	zitten in hun <u>verandaatje</u> en eten fruit: enkele <u>kiwi's</u> ,
appel – banaan	een <u>appeltje</u> en twee <u>bananen</u> . Dat zijn hun
vitamine – thee	<u>vitamines</u> . Oma drinkt haar <u>theetje</u> . Ik krijg een
cola – melodie	<u>colaatje</u> . In de verte horen we <u>melodieën</u> .
radio – auto	De burens hebben hun <u>radiootje</u> aangezet. <u>Auto's</u>
	rijden voorbij. Mama komt langs met haar tweeling: twee flinke
baby – buggy	<u>baby's</u> in het <u>buggy'tje</u> . De tuin is één van de
hobby – tomaat	<u>hobby's</u> van opa. We halen twee <u>tomaten</u> .
baby – knie	Oma neemt een <u>baby'tje</u> op de <u>knieën</u> . Ze gaat zitten
canapé – kind	op het <u>canapeetje</u> . De <u>kinderen</u> krijgen straks
frisco – glas	<u>frisco's</u> , nu een <u>glaasje</u> melk.

Fout? _____

meervoud	____ /11
verkleinwoord	____ /11
samen	____ /22

Oefening 28

Ik schrijf de woorden over.

cade <u>au</u>	<u>cadeau</u>	<u>cadeau</u>
bure <u>au</u>	<u>bureau</u>	<u>bureau</u>
niv <u>eu</u>	<u>niveau</u>	<u>niveau</u>

Ik hoor 'oo',
maar ik schrijf eau.

Ik vul de woorden in.

container – detail – e-mail – mayonaise – rails – trainen

Ik hoor 'veel klanken',
maar ik schrijf ai.

- Op zondag eten we frietjes met mayonaise.
- Ga je mee oefenen of trainen voor die wedstrijd?
- 'Er ligt een vreemd voorwerp op de rails;',
zegt de treinbestuurder.
- Elke zaterdag breng ik samen met mijn pa afval naar het container park.
- Je moet aandachtig zijn bij het schrijven van je e-mail adres. Elk detail telt.

courgette – couscous – douche – journaal – journalist – mousse –
route – souvenir

Ik hoor 'oe',
maar ik schrijf ou.

- Doet jouw mama courgette in haar spaghetti saus?
- Ik heb nog nooit couscous gegeten. Ik ben wel al in Marokko geweest.
- Mijn ouders willen dat ik naar het journaal kijk. Dan weet ik wat er gebeurt
in de wereld. Ik hoor wel niet graag die ene journalist praten.
- Na het chirokamp krijgen we altijd een souvenir. Ik ben benieuwd wat
het dit jaar is.
- Ben jij ook zo verslaafd aan chocolade mousse zoals je zus?
- Jorne en Elise stippelen hun route uit. Ze zullen drie weken reizen.
- Na het fietsen kan ik wel een douche gebruiken.

Ik schrijf de woorden over.

coiff <u>eu</u> r	<u>coiffeur</u>	<u>coiffeur</u>
toi <u>l</u> et	<u>toilet</u>	<u>toilet</u>
au <u>t</u> eur	<u>auteur</u>	<u>auteur</u>
chauff <u>eu</u> r	<u>chauffeur</u>	<u>chauffeur</u>
resta <u>u</u> rant	<u>restaurant</u>	<u>restaurant</u>

Ik hoor 'wa', maar ik
schrijf oi.

Ik hoor 'oo', maar ik
schrijf au.

Fout? _____

Oefening 29

Ik schrijf de woorden in de zinnen.

Ik hoor een 'w' tussen twee klinkers, maar ik schrijf die niet.

actueel – duo – evaluatie – evalueren – februari – januari – seksualiteit

- Het is actueel of hedendaags.
- We vieren Valentijn in februari.
- We krijgen pas later les over voortplanting en ontwikkeling: de seksualiteit.
- Mijn zus is jarig in januari.
- Ik ben blij want ik kreeg een goede evaluatie op mijn vakantiejob.
- Wanneer zal de juf de vergeet-mij-nietjes evalueren met een toets?
- Ken jij nog een bekend duo zoals Samson en Gert?

Oefening 30

Ik vul het verhaal aan. De woorden tussen haakjes schrijf ik over.

Tina's opa – deel 1

De oude baron is jarig. Hij zit met zijn *geschenk of* cadeau aan zijn *schrijftafel of* bureau op het tweede *verdiep of* niveau van zijn chique (*chateau*) chateau. Het is een (*bonsai*) bonsai boompje. 'Die gaat in de afval container', dacht hij. Toen hij zestig werd, begon hij te (*mountainbiken*) mountainbiken. Hij *oefende of* trainde constant. Hij reed over bospaden, over trein rails, bergop en bergaf. Daarna at hij friet met mayonaise. Toen had hij nog oog voor *elke kleinigheid of elk* detail. Nu wordt hij blind en heeft hij soms *hoofdpijn of* migraine. 'Straks

moet ik (*braille*) braille leren', dacht hij. De baron keek naar zijn (*medailles*) medailles. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was hij militair. Hij start zijn computer op en schrijft een e-mail aan zijn kleindochter. 'Lieve Tina. Je vroeg me hoe het was in de oorlog. In 1940 stapten we *levendig of* enthousiast in (*camouflage*) camouflage kleding. We volgden op de kaart de *weg of* route. 's Avonds waren we doodmoe. Een emmer met water over ons hoofd: dat was *ons stortbad of onze* douche.

Geen lekkere chocolade mousse van je oma. Van (*courgettes*) courgettes hadden wij nog niet gehoord en nog minder van Marokkaanse couscous. Het enige aandenken of souvenir uit die tijd ligt hier: het *dagboek of* journaal van mijn beste vriend.'

Oefening 31

Ik vul het verhaal aan. De woorden tussen haakjes schrijf ik over.

eventueel – croissant – januari – restaurant – peignoir – evaluaties – actualiteit –
toilet – chauffeur – februari – auteur – coiffeur – trottoir

Tina's opa – deel 2

Straks komt de coiffeur het haar van de baron knippen. Hij brengt een bezoekje aan het toilet, doet zijn peignoir aan, eet nog vlug een croissant en wacht op zijn kapper op het trottoir. Straks zal hij in een restaurant eten. De chauffeur rijdt. Daarna zoekt hij een gemakkelijke (*fauteuil*) fauteuil. Hij heeft immers een afspraak met een auteur die zal schrijven over zijn herinneringen. Toen de baron in de maand januari aan zijn memoires begon, dacht hij om eventueel in februari al klaar te zijn. Maar de actualiteit besliste er anders over. Hij werd ziek. Twee specialisten onderzochten hem. Allerlei evaluaties ten spijt vonden ze de oorzaak niet. De (*individuele*) individuele (*situatie*) situatie van de patiënt verergerde.

Oefening 32

Ik schrijf de juiste vorm van het woord.

piano	een klein <u>pianootje</u>	miauwen	de poes <u>miauw</u>
radio	twee <u>radio's</u>	indiaan	meerdere <u>indianen</u>
oceaan	onmetelijke <u>oceanen</u>	bioscoop	grote <u>bioscopen</u>
diagnose	meerdere <u>diagnoses</u>	bib is de afkorting van <u>bibliotheek</u>	

Ik vul het verhaal aan met deze woorden.

Tina's opa – deel 3

Toen zijn kleindochter op bezoek kwam, werd alles beter. Ze nam hem terug mee naar zijn kasteel. Ze speelde piano, ze luisterden naar de radio en ze las voor uit een natuurboek uit de bibliotheek over de oceaan. De poes nestelde zich op zijn schoot en miauw. 'Straks moet ik nog mee naar de bioscoop!', lachte opa. 'Ja,' zei het meisje, 'naar een film over cowboys en indianen.' Weet je wat de diagnose van grootvaders ziekte was? Ouderdom en eenzaamheid. Nu werd alles terug beter.

Fout? _____

Oefening 33

Ik vul de woorden in.

Ik hoor een 'j' tussen twee klinkers, maar ik schrijf die niet.

diagonalen – dialect – diarree – diagnose – trapezium – podium – bioscoop – dieet –
kampioen – piano – viool – liniaal

1 West-Vlaams <u>dialect</u>	4 De patiënt heeft <u>diarree</u> .
2 De winnaar of de <u>kampioen</u>
staat op het <u>podium</u> .	De arts stelt een <u>diagnose</u> :
'Je moet op <u>dieet</u> '.
3 Met een <u>liniaal</u>
de <u>diagonalen</u> tekenen in een
<u>trapezium</u> .	5 muziek van de <u>piano</u>
of de <u>viool</u>
	6 cinema of <u>bioscoop</u>

diamant – via – stadion – radiator – riolen – laboratorium – lianen – loempia –
miauwen – spion – studio

1 een <u>diamant</u> in een ring	7 poezen <u>miauwen</u>
2 een Chinese <u>loempia</u> eten	8 slingeren aan <u>lianen</u>
3 voetballen in een <u>stadion</u>	9 de warmte van de <u>radiator</u>
4 een onderzoek in een <u>laboratorium</u>	
5 De fotosessie ging door in de <u>studio</u> .	
6 De <u>spion</u> ontsnapt <u>via</u> de ondergrondse <u>riolen</u> .	

Fout? _____

Oefening 34

Ik schik de woorden alfabetisch.

Is de beginletter gelijk, dan kijk ik naar de **tweede letter**.
Is de tweede letter gelijk, dan kijk ik naar de **derde letter**.

proficiat – speciaal –
kopieer – mecanicien –
provinciaal – elektricien –
sociaal – milieu – premier

<u>elektricien</u>	<u>milieu</u>	<u>provinciaal</u>
<u>kopieer</u>	<u>premier</u>	<u>sociaal</u>
<u>mecanicien</u>	<u>proficiat</u>	<u>speciaal</u>

Oefening 35

Ik schrijf de juiste vorm van het woord.

alinea	veel <u>alinea's</u>	museum	een klein <u>museumpje</u>
realiteit	Dat zijn <u>realiteiten</u> .	theater	grote <u>theaters</u>
kameleon	een klein <u>kameleonneltje</u>	ideaal	<u>ideale</u> dagen

Fout? _____

Oefening 36

Ik zoek zoveel mogelijk **au**-woorden. Ik kijk van links naar rechts en van boven naar onder. Een letter kan soms tweemaal gebruikt worden.

a	p	p	l	a	u	d	i	s	s	e	r	e	n	d	c
p	a	u	g	u	s	t	u	s	a	u	s	j	e	i	h
p	u	f	a	u	t	e	u	i	l	a	u	w	k	n	a
l	w	a	u	k	a	u	w	e	n	a	u	w	a	o	u
a	s	t	r	o	n	a	u	t	r	a	u	w	b	s	f
u	n	a	e	s	a	u	c	i	j	s	s	e	e	a	f
s	a	u	s	m	u	g	t	b	d	r	a	n	l	u	e
b	u	t	t	o	t	u	f	l	a	u	w	k	j	r	u
e	w	o	a	n	e	r	k	a	u	l	i	b	a	u	r
n	e	r	u	a	u	k	l	u	w	ë	g	r	u	s	m
a	n	i	r	u	r	l	a	w	r	s	r	a	w		i
u		t	a	t	r	a	u	m	a	p	a	u	z	e	a
w	l	e	n	k	a	u	t	p	r	a	u	w	u	r	u
d	e	i	t	a	a	w	e	t	e	n	w				w
a	u	t	o	u		e	r	g	a	u	w				e
k	n	a	u	w	e	n		l	a	u	r	i	e	r	n

Ik schrijf de woorden nog eens over.

applaudisseren, augustus, sauzje, fauteuil, laurw, kaurwen, raurw,
 astronaut, raurw, saucijs, sauw, flaurw, trauma, prauze, praurw,
 auto, gaurw, knaurwen, laurier, applaus, benaurvd, praurw,
 snaurwen, autoriteit, restaurant, kosmonaut, kaurw, auteur,
 augurk, klaurwen, klauter, blaurw, dauw, grauw, wenklaurw,
 kabeljaurw, dinosaurus, chauffeur, misaurwen

Welke woorden kan ik vormen met de letters in de groene hokjes?

De Australiërs waren de laureaten van de wedstrijd.

Oefening 37

Ik maak een samenstelling met twee woorden uit de zin. Eén woord is een au-woord.

Wil je saus op je vis?

Deze ochtend was alles nat van de dauw.

Die mensen lijken flauw te vallen.

Elke dag valt mijn oog op een pauw.

Hij is chauffeur van de bus.

Boven op de kerk zit een kauw.

Om te schilderen mengen we blauw met wit.

Wanneer komt de paus op bezoek?

Iets dat nauw zit, past keurig.

In de pauze kan ik even op adem komen.

Die vis is nog rauw! Kost die veel?

Uit die automaat kun je brood halen.

Mama doet blaadjes van laurier bij het stoofvlees.

We eten in het restaurant van het theater.

De klaauwen van leeuwen zijn erg lang.

Hij is auteur van jeugdboeken.

Welk voedsel krijgen astronauten?

De visserij op kabeljauw is erg zwaar.

Die poezen klauteren omhoog.

een autoriteit op het gebied van de luchthaven

De dinosaurus heeft grote tanden.

vissaus

ochtenddauw

flauwvallen

dagpauwoog

buschauffeur

kerkkauw

blauwwit

pausbezoek

nauwkeurig

adempauze

rauwkost

broodautomaat

laurierblaadjes

theaterrestaurant

leeuwenklaauwen

jeugdboekenauteur

astronautenvoedsel

kabeljauwvisserij

omhoogklauteren

luchthavenautoriteit

dinosaurustanden

Oefening 38

Ik schrijf de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd.

applaudisseren Hij applaudisseert en geeft een staande ovatie.

kauwen Ik kauw lang op dat stukje vlees.

pauzeren Wie pauzeert om daarna verder te studeren?

Ik schrijf de persoonsvorm in de verleden tijd.

miauwen de poes miauwde herkauwen de koe herkauwde

klauteren ik klauterde pauzeren de juf pauzeerde

Fout? _____

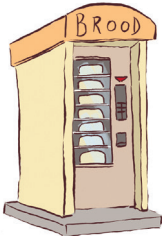
Oefening 39

Ik schrijf de afleidingen op de juiste plaats.

flauwe – appelflauwte – verlauwen – flauwekul – flauwerik

- Ik zie oma verzwakken of verflauwen.
- Ik voelde me plots niet goed. Ik kreeg een appelflauwte.
- Wat jij zegt, vind ik maar prietpraat of flauwekul.
- Vind je het water te koud? Je bent een flauwerik.
- Vind je dat een flauwe mop?

automaten – automobilist – autoloze – automatiseren – automobiel

- Er zijn automaten voor brood en voor frisdrank.
- Chaufeur is een synoniem van automobilist.
- Je mag vandaag niet met de auto rijden. Het is een autoloze zondag.
- Voertuig is een synoniem van automobiel.
- Er komen overal computers. Ze zullen ons bedrijf automatiseren.

nauwkeurig – benauwd – nauwelijks – nauwsluitende – vernaauwing

- Er is een versmalling of een vernaauwing in de weg.
- Jarno voelt zich bedrukt of benauwd.
- Die kleren sluiten goed aan. Het zijn nauwsluitende kleren.
- We zijn nauwelijks op weg en we hebben al een platte band.
- Een naaister werkt in detail of nauwkeurig.

Oefening 40

Ik maak zoveel mogelijk afleidingen.

oud + ste – er – e – ere _____

bouw + ge – t – ver – en – ing – d _____

*Er zijn meerdere
antwoordmogelijkheden.*

trouw + ge – d – ver – en – be –eloos – er – baar – st – wan _____

houd + en – ver – ing – baar – ont – ge – be – onder – in _____

Fout? _____

Oefening 41

Ik vervang ☺ of ☹ door de juiste klank. Ik schrijf de woorden op.

☺ = au of auw

astron☺ten	astronauten
appl☺disseren	applaudisseren
kabelj☺	kabeljauw
s☺sje	sauwje
hij k☺t	hij kauwt
p☺ze	pauze
mi☺en	miauwven
r☺e	rauwe
☺teur	auteur
fl☺	flauw

☹ = ou of ouw

sch☹ders	schouders
opv☹en	opvrouwen
onth☹den	onthouden
g☹d	goud
hij b☹t	hij bouwtt
sch☹burg	schouwburg
ik h☹ van j☹	ik hou van jou
☹derwets	oudernwets
kab☹ter	kabouter
j☹ fiets	jouw fiets

Fout? _____

Oefening 42

Ik vul aan met au, auw, ou of ouw. Ik schrijf de woorden nog eens over.

n auw elijks op de p au ze wachten
 het meerv ou d van wenkbr auw schrijven
 kabelj auw met au gurken eten
 vr ouw elijke astron au ten
 getr ouw d zijn met een ch au ffeur
au tomatische deuren van geb ouw en
 na de sch ouw burg op rest au rant gaan
 g auw vertr ouw en hebben
 een au to met een f ou tje
 gr auw e sch ouw en
 Is de p au s al ou d?
 l auw, maar niet k ou d

<u>nauwelijks</u>	<u>pauze</u>
<u>meenvoud</u>	<u>wenkbrauw</u>
<u>kabeljauw</u>	<u>augurken</u>
<u>vrouwelijke</u>	<u>astronauten</u>
<u>getrouwd</u>	<u>chauffeur</u>
<u>automatische</u>	<u>gebouwen</u>
<u>schouwburg</u>	<u>restaurant</u>
<u>gauw</u>	<u>vertrouwen</u>
<u>auto</u>	<u>foutje</u>
<u>grauwe</u>	<u>schouwen</u>
<u>pauw</u>	<u>oud</u>
<u>lauw</u>	<u>koud</u>

Fout? _____

au	___ / 8
auw	___ / 6
ou	___ / 4
ouw	___ / 6
samen	___ / 24

Oefening 43

Ik schrijf de persoonsvorm in de tegenwoordige tijd.

Het geheimzinnige luchtschip — deel 6

De donkere nacht (schrijven) schrijft voorbij.

Het schip (glijden) glijdt door de wolken.

Soms (worden) wordt het schip heen en weer geschud door een storm. Maar de dikke vacht van het grote beest

(houden) houdt de kinderen warm en droog. Af

en toe (doen) doet Line haar ogen open. ' (slapen) Slaap jij?' Dan (antwoorden) antwoordt Arjan: 'Ik (zijn) ben nog zo moe. Waar (leiden) leidt men

ons naartoe? Wie (redden) redt ons?' 'Ik (vermoeden) vermoed dat Victor

wel hulp (zoeken) zoekt.' Line (vouwen) vouwt haar handen en ze

(bidden) bidt voor een goede afloop.

Oefening 44

Ik schrijf de persoonsvorm in de verleden tijd.

De acteur kust de regisseur.

de acteur kuste

De baron opent de grote poort.

de baron opende

De sporter ontmoet de journalist.

de sporter ontmoette

Meld je je aan de receptie?

meldde je

Er ontbreekt een puzzelstukje.

er ontbrak

Janne snijdt in haar vinger.

Janne sneed

Fout?

Oefening 45

Ik schrijf de persoonsvorm in de verleden tijd.

Het geheimzinnige luchtschip — deel 7

Wat (gebeuren) gebeurde er ondertussen met Victor? Victor (vallen) viel

op de grond en (bezeren) bezeerde zich aan zijn voet. Hij (bloeden) bloedde

aan een arm. Zijn huid (branden) brandde van de netels. Toen hij (thuiskomen)

thuiskwam, (vertellen) vertelde hij wat hen (overkomen)

overkwam. Zijn papa (rijden) reed met grote vaart naar de politie. De

agenten (lachen) lachten. Ze (denken) dachten eerst dat hij dronken

was. Toen (zeggen) zeiden de agenten dat ze (gaan) gingen kijken in

het bos. Maar daar (zijn) was helemaal niets te zien.

t.t.	_____ / 14
v.t.	_____ / 14
totaal	_____ / 28